

**Uchwała Nr XXVI/167/16
Rady Gminy Kostomłoty
z dnia 6 września 2016 r.**

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Kostomłoty na lata 2016 – 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t.j. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2016 r. poz. 930) Rada Gminy Kostomłoty uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „**Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kostomłoty na lata 2016-2022**”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

MARIUSZ ŻAŁOBNIAK

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie i narkomanii, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Celem strategii jest minimalizowanie negatywnych zjawisk społecznych, a także integracja społeczna i zawodowa grup wykluczonych lub dyskryminowanych, stworzenie podstaw do opracowania lokalnych programów i możliwości aplikowania do dysponentów środków finansowych.

Załącznik do
uchwały nr XXVI/167/16
Rady Gminy Kostomłoty
z dnia 6 września 2016 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KOSTOMŁOTY NA LATA 2016-2022**

KOSTOMŁOTY 2016

Spis treści:

- I. Wstęp
- II. Charakterystyka gminy
- III. Diagnoza w zakresie polityki społecznej w gminie Kostomłoty
 1. Lokalny rynek pracy
 2. Niepełnosprawność
 3. Dysfunkcje społeczne
 4. Sytuacja rodzin i dzieci
 5. Infrastruktura społeczna
 6. Pomoc społeczna
 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami
- IV. Uwarunkowania zewnętrzne problemów społecznych
- V. Analiza SWOT problemów w zakresie pomocy społecznej.
- VI. Cele strategiczne i operacyjne
- VII. Monitoring i ewaluacja

I. Wstęp

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej zobowiązała gminy do opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Niniejsza strategia zawiera dwa niezbędne warunki do efektywnej realizacji pomocy społecznej a mianowicie – diagnozę rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej Gminy Kostomłoty oraz długofalowy plan działań.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Kostomłoty została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uzyskane w toku bieżącej jego działalności, Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Śląskiej oraz instytucji i organizacji współpracujących z ośrodkiem.

Strategia nawiązuje i korzysta z rozwiązań krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

1. ustawy o pomocy społecznej,
2. ustawy o świadczeniach rodzinnych,
3. ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
4. ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
6. ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
7. ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
8. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

a także:

- a. Narodowej Strategii Integracji Społecznej
- b. Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej

Celem niniejszej strategii jest minimalizowanie negatywnych zjawisk społecznych, a także integracja społeczna i zawodowa grup wykluczonych lub dyskryminowanych, stworzenie podstaw do opracowania lokalnych programów i możliwości aplikowania do dysponentów środków finansowych. Strategia ta jest ukierunkowana na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz takimi instytucjami jak oświatowe, służby zdrowia, sądownictwa. Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi.

II Charakterystyka gminy

Gmina Kostomłoty położona jest w południowo-zachodniej części Polski. Przez gminę przebiegają najważniejsze w kraju szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym:

- autostrada A-4 (Berlin-Wrocław-Lwów)
- droga krajowa Nr 5 (Wrocław-Jelenia Góra-Praga).

Szlaki te krzyżując się tworzą węzeł drogowy KOSTOMŁOTY, będący kłamrą łączącą duże aglomeracje miejskie: Wrocław, Legnica, Świdnica, Zagłębie Miedziowe (Lubin, Polkowice). W odległości 15 km od granic gminy znajduje się nowoczesny Port Lotniczy.

Od południowej części gminy przebiega linia kolejowa WROCLAW – WAŁBRZYCH - JELENIA GÓRA wraz ze stacją osobową oraz bocznicą towarową w Kątach Wrocławskich.

Położenie gminy w tak atrakcyjnym miejscu daje szanse na lepszy rozwój gospodarczy i przyciąganie inwestorów tworzących dodatkowe miejsca pracy. Jako gmina rolnicza ma szanse na rozwój agroturystyki, czemu sprzyjają walory krajobrazowe, szczególnie lasy i obiekty zabytkowe, a także życzliwość mieszkańców. Posiadamy atrakcyjną bazę architektoniczną. Niemalże w każdej z 27 miejscowości znajdują się obiekty zabytkowe. Na terenie gminy funkcjonuje 1095 gospodarstw rolnych i działalności gospodarczych. Gmina leży w południowo-zachodniej części Niziny Śląskiej, graniczy z 6-ma gminami: Środa Śl., Miękinia, Udantin, Żarów, Mietków i Kąty Wrocławskie.

Gmina Kostomłoty jest typowo rolniczą gminą o powierzchni 146,3 km² składającą się z 27 sołectw i dwóch przysiółków. Liczba ludności – 7051 mieszkańców w tym mężczyźni – 3510 i kobiety 3541, dzieci do osiemnastego roku życia – 1327.

Specyficzne dla gminy jest rolnictwo wielkoobszarowe.

Na terenie gminy działają różne instytucje obsługujące mieszkańców gminy:

- Urząd Gminy
- Zakład Usług Medycznych
- Zakład Gospodarki Komunalnej
- Gminny Ośrodek Kultury
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminny Ośrodek Obsługi Szkół
- Bank Spółdzielczy
- Urząd Pocztowy
- Posterunek Policji
- Trzy szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi

- Gimnazjum
- Społeczna Szkoła Podstawowa w Piotrowicach z oddziałem przedszkolnym
- Związek Kombatantów RP
- Organizacje pozarządowe:
- Stowarzyszenie „Nasza Szkoła”
- Stowarzyszenie „Promyk” w SP Karczyce
- Stowarzyszenie „Szansa dla Gimnazjum” w Kostomłotach
- MKS FC Kostomłoty
- Gminne Zrzeszenie LZS

III. Diagnoza w zakresie polityki społecznej w gminie Kostomłoty

1. Lokalny rynek pracy:

Analiza danych statystycznych dotyczących bezrobocia na wsi, niezależnie od źródeł jego pochodzenia, potwierdza niekorzystną sytuację na rynku pracy ludności zamieszkałej na terenach wiejskich. Bezrobocie na wsi ma inny charakter niż w mieście, jest bardziej trwałe, a rynek pracy jest mniej elastyczny. Zachodzące przemiany gospodarcze wpłynęły nie tylko na poziom aktywności zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, ale ukazały społeczne i gospodarcze opóźnienia rozwojowe w rolnictwie i na terenach wsi. Stąd rynek pracy na wsi dotkliwie odczuwa przemiany gospodarcze. Analiza danych pokazuje również na wyraźny podział ludności zamieszkałej na wsi na związaną z gospodarstwami rolnymi oraz na ludność bezrolną, wskazując jednocześnie na trudniejszą sytuację tej drugiej.

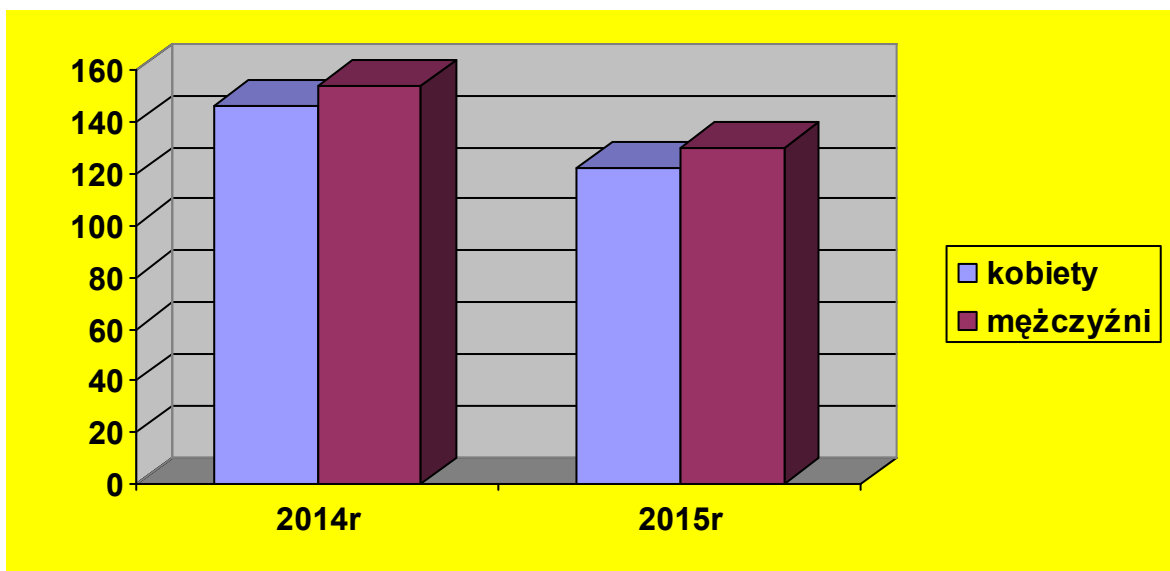
Należy jednak podkreślić, że w rzeczywistości część osób pracujących i mieszkających na wsi powinna zostać zaliczona do bezrobotnych lub biernych zawodowo, ponieważ w przypadku braku możliwości świadczenia pracy w gospodarstwie rolnym, pozostawałaby bez zatrudnienia. Osoby takie zazwyczaj utrzymują się z niezarobkowych źródeł dochodu przyznawanych innym członkom rodzin, m.in. z tytułu ubezpieczenia rolników.

Nadal trudnym problemem pozostaje bezrobocie ludności bezrolnej z terenów wiejskich. Bezrobotnymi stali się nie tylko pracownicy byłych państwowych gospodarstw rolnych, ale także mieszkający na wsiach pracownicy zlikwidowanych przedsiębiorstw i instytucji pracujących na rzecz rolnictwa, jak i osoby zatrudnione w innych likwidowanych bądź ograniczających miejsca pracy zakładach, w tym przede wszystkim ludność dwuzawodowa.

Charakterystyczne dla ludności pracującej z obszarów wiejskich są też dojazdy do pracy poza miejsce zamieszkania, stanowiące jedyne sposoby na podjęcie zatrudnienia, co ma również znaczenie przy niskiej mobilności społeczeństwa i wzroście bezrobocia.

Na wsi polskiej mamy więc do czynienia z nadmiarem siły roboczej w rolnictwie i brakiem miejsc pracy dla ludności nierolniczej. Mając na uwadze przedstawione powyżej tylko niektóre uwarunkowania dotyczące ludności zamieszkującej na obszarach wiejskich należy podkreślić, że aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z tych obszarów wymaga podejmowania kompleksowych działań, które pomogą im w znalezieniu zatrudnienia przede wszystkim w sektorze pozarolniczym.

W Powiatowym Urzędzie Pracy z terenu gminy Kostomłoty, zarejestrowanych w 2014 roku było 300 osób, w tym 146 kobiety. Natomiast w roku 2015 osób zarejestrowanych w PUP było 252 w tym 122 kobiet.

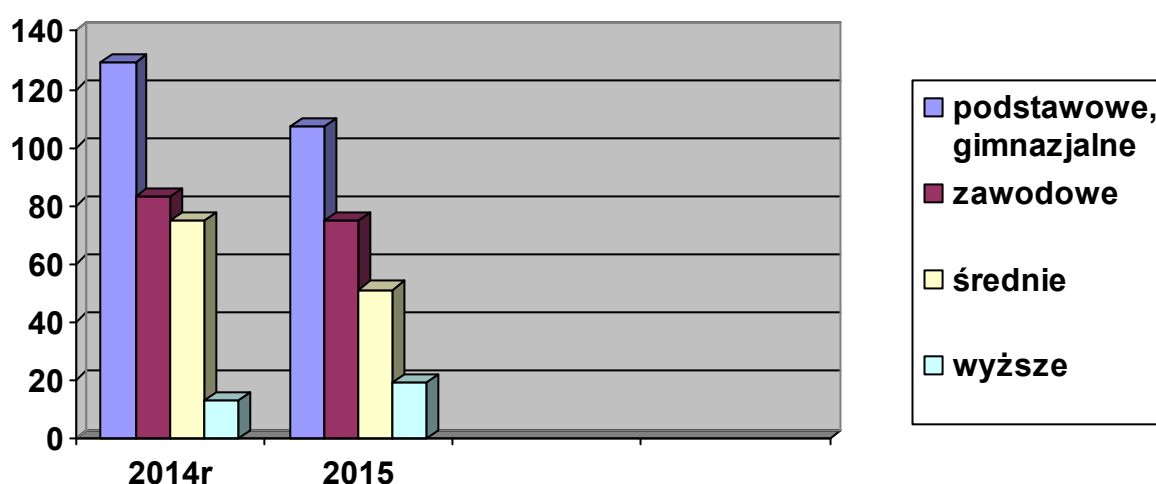

Wykres ilościowy osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z podziałem na kobiety i mężczyzn.

Analiza wykresu ogólnie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wskazuje spadek osób zarejestrowanych na terenie gminy Kostomłoty co najmniej o 17% w stosunku roku 2014 do 2015. Świadczy to, o wzroście zatrudnienia osób bezrobotnych.

Sytuacja ludności zamieszkałej na wsi pozostaje trudna, do najważniejszych przyczyn utrzymującego się wysokiego bezrobocia ludności zamieszkałej na wsi zaliczyć można:

- niewystarczającą liczbę miejsc pracy zarówno na wsi, jak i w miastach dla ludności nie związanej z gospodarstwami rolnymi, widoczną zwłaszcza w okresie ujemnego wpływu kryzysu gospodarczego na rynek pracy (nie tworzenie nowych, bądź likwidacja istniejących miejsc zatrudnienia, w tym zwiększone zwolnienia grupowe),
- mniejszą pulą środków Funduszu Pracy na aktywne programy walki z bezrobociem, co spowodowało ograniczenie liczby osób objętych tymi programami (praca subsydiowana, szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne),
- utrzymywanie się na rynku pracy ukrytego bezrobocia.

Wykres ilościowy osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z podziałem na wykształcenie.

Ogólny spadek bezrobocia na terenie gminy odnosi się do osób z różnym wykształceniem. Natomiast nastąpił wzrost bezrobotnych z wykształceniem wyższym. W roku 2014 bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z wykształceniem wyższym było 13

osób, średnim 75, zawodowym 83, gimnazjalnym i poniżej 129 osób. Natomiast w roku 2015 bezrobotnych z wykształceniem wyższym było 19 osób, średnim 51, zawodowym 51, zawodowe 75, gimnazjalnym i poniżej 107.

Dużym utrudnieniem w podjęciu zatrudnienia jest trudna komunikacja pomiędzy gminą Kostomłoty a dużymi aglomeracjami miejskimi, gdzie najczęściej są oferty zatrudnienia. Gmina Kostomłoty nie dysponuje dostatecznym rynkiem pracy w stosunku do potrzeb mieszkańców i ich wykształcenia. Przewodzącym zapotrzebowaniem na rynku pracy są prace remontowo-budowlane, na które nie ma osób z tymi kwalifikacjami.

2. Niepełnosprawność

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji.

Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia im funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączenie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, tj. m.in.: promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia oraz budowa systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, których systematycznie przybywa. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy osób z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny mają na terenie gminy Kostomłoty zapewniony dostęp do pełnej informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach, możliwościach zaspakajania różnorodnych potrzeb, możliwościach uzyskania pomocy ze strony instytucji i organizacji pozarządowych. Podejmowane przez pracowników socjalnych działania mają na celu ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z rehabilitacji leczniczej i społecznej, korzystaniu ze wsparcia organizacji pozarządowych, inicjowaniu kontaktów rodzinnych, zapewnienie usług w ramach pielęgniarstwa i środowiskowej opieki, uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób niepełnosprawnych, rozpowszechnienie idei wolontariatu, usługi opiekuńcze, domy pomocy społecznej oraz pomoc finansowa i psychologiczna. W roku 2015 korzystało ze świadczeń ośrodka pomocy 186 osób niepełnosprawnych w tym z zasiłku pielęgnacyjnego, 36 osób ze świadczenia pielęgnacyjnego oraz 38 osób z dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Na terenie naszej gminy na rzecz osób niepełnosprawnych działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Piersnie. Do ŚDS uczęszczają 23 osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

W ramach swojej działalności prowadzą pracownię społeczną, rehabilitacyjną, arteterapii, krawiecko-hafciarską, muzyczną i komputerową, stolarnię oraz zajęcia kulinarne. Domownicy korzystają również z treningu umiejętności społecznych i interpersonalnych który obejmuje:

- * nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych,
- * aktywność i odpowiedzialność,
- * kształcenie umiejętności współpracy i komunikowania się,
- * aktywizację w celu zatrudnienia.

W ŚDS prowadzona jest terapia zajęciowa, psychoterapia grupowa, poradnictwo psychologiczne i socjalne. Dom zapewnia osobom wsparcie społeczne, pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje ściśle z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w ramach której osoby niepełnosprawne mogą korzystać z rehabilitacji zawodowej, realizowanej ze środków PFRON oraz środków funduszu pracy, rehabilitacji społecznej tj. dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacja barier architektonicznych, turnusy rehabilitacyjne, dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa Powiatowy Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności, który odpowiednio wydaje orzeczenia o:

- niepełnosprawności osób do 16 roku życia,
- stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- wskazania do ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów

Współpracujemy również z firmą PROVITA –Bolesławiec, która zajmuje się profesjonalnym doborem sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych.

3. Dysfunkcje społeczne.

Dysfunkcja rodzin to jeden z największych problemów społecznych. Najczęściej współwystępuje z uzależnieniami – alkoholem, narkotykami, przemocą, bezradnością, chorobami psychicznymi także ubóstwem czyli słabą sytuacją materialną rodziny co w konsekwencji prowadzi do nasilenia fal przemocy .

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wychodząc naprzeciw niwelowaniu skutków dysfunkcji społecznych zapewnił bezpieczne miejsce dla osób dotkniętych przemocą. Istniejący Ośrodek Interwencji Kryzysowej znajduje się w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w skład którego wchodzi 3 pokoje, łazienka i kuchnia do dyspozycji w punkcie wydawania posiłków. Zatrudniony jest również psycholog , który udziela porad w zakresie problemów rodzinnych, alkoholowych, przemocy, niepełnosprawności, zaburzeń zachowania. Podejmuje również działania środowiskowe połączone z działaniami pracowników socjalnych.

W celu przeciwdziałania dysfunkcjonalności rodzin na terenie gminy w miejscowościach: Jarząbkowice, Wichrów, Piotrowice i Zabłoto działają świetlice środowiskowe, które obejmują opieką dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i innymi dysfunkcjami.

Gmina Kostomłoty podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego lub Grupy Roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W okresie od 1 stycznia 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. do Zespołu Interdyscyplinarnego w Kostomłotach wpłynęły łącznie 28 NK, z tego 10 NK w roku 2014 i 18 NK w roku 2015

* NK założono przez policję - 17, Szkołę Podstawową -1 i 10 przez GOPS

* w okresie sprawozdawczym sporządzono 11 NK-D,

* w okresie sprawozdawczym sporządzono 28 NK-B

* zakończono 10 procedur NK,

* powołano 27 Grup Roboczych,

* przesłano 10 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Środzie Śląskiej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Do zadań Grup Roboczych należy w szczególności:

* opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,

* monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,

* dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych. Prace w ramach Grup Roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Profilaktyka ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowej realizacji zadań gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Realizując zadania gminy określone w wyżej wskazanych ustawach, podejmowane były następujące działania zmierzające do zmniejszenia skutków nadużywania alkoholu w następującym zakresie :

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków i ich rodzin.

Na posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak również w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym istniała możliwość uzyskania informacji dotyczących leczenia uzależnień zarówno dla osób uzależnionych jak i dla współuzależnionych członków rodziny.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Komisja rozpatrywała 8 wniosków dotyczących osób uzależnionych od alkoholu i ustaliła sposoby dalszego postępowania w poszczególnych przypadkach. Większość wniosków pokrywała się z działaniami zespołu interdyscyplinarnego i w ramach jego kompetencji była realizowana. Dwa wnioski zostały rozpatrzone w porozumieniu z wnioskującymi, gdzie osoba nadużywająca alkoholu dobrowolnie poddała się terapii. Udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i członków Zespołu Interdyscyplinarnego w szkoleniu pt. "Praca ze sprawcą przemocy".

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Prowadzenie powyższej działalności odbywa się głównie dzięki gminnym placówkom oświatowym oraz poprzez działanie świetlic środowiskowych. Wszystkie szkoły działające na terenie Gminy Kostomłoty objęte zostały profilaktyką antyalkoholową, antynikotynową oraz profilaktyką przemocy i agresji.

Zrealizowano m.in. takie zadania jak: dofinansowano dojazdy na basen i wyjazd na lodowisko, dofinansowano spektakle profilaktyczne w szkołach poruszające problem

uzależnień, przemocy i cyber przemocy oraz kompromitujących skutków nadużywania alkoholu, warsztaty dla gimnazjalistów, zakupiono ½ pakietu kampanii „Stop pijanym kierowcom”, dofinansowano organizację uroczystości z okazji Dnia Dziecka, pikniku „Zdrowo na Sportowo”, festynów z udziałem dzieci i młodzieży ze świetlic środowiskowych i wiejskich. W świetlicy środowiskowej w Wichrowie opiekun zorganizowała pogadankę z udziałem policjantów z Komendy Powiatowej Policji w Środzie Śląskiej, rodziców i młodzieży. Tematyka spotkania związana była z negatywnymi skutkami prawnymi i zdrowotnymi dotyczącymi przyjmowania środków odurzających ze szczególnym uwzględnieniem narkotyków. W spotkaniu udział wzięło 36 osób. Programy „Szkolna Interwencja profilaktyczna” oraz „Fikcja i rzeczywistość” zrealizowane w szkołach.

Psycholog zatrudniony w Ośrodku Pomocy w Kostomłotach w roku 2014 w ramach działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wspólnie z pracownikami socjalnymi GOPS zrealizował projekt profilaktyczny dla kobiet „O krok do przodu” w zakresie którego odbyły się zajęcia w 3 cyklach z policjantką, położną /antykoncepcja, profilaktyka zdrowia kobiety/ i z psychologiem. Udział wzięło 25 osób. Udzielił konsultacji psychologicznych 106 osobom.

W roku 2015 odbył się cykl warsztatów na temat:

- pogadanka nt. problemów społecznych, przemocy, nadużywania alkoholu, dopalaczy, narkotyki, depresji. Odbyły się 2 cykle w których uczestniczyło 12 i 13 osób.
- efektywna komunikacja – udział w warsztatach -8 osób,
- radzenie sobie ze skutecznym i bezpiecznym wyrażaniem złości – 7 osób.

Udzielono 109 konsultacji psychologicznych.

Natomiast w punkcie konsultacyjnym terapeuta w roku 2014 (każdy piątek w godz. 7:00-11:00) przyjął 289 osób w tym: 182 wizyty osób uzależnionych, 98 wizyt osób współuzależnionych. Terapeuta podjął pracę z 9 osobami będącymi ofiarami przemocy i wzięł udział w 8 grupach roboczych.

W roku 2015 ogólnie przyjęto 354 osoby z tego 301 osób uzależnionych, 47 osób współuzależnionych, 6 ofiar przemocy. Terapeuta uzależnień uczestniczył w 27 grupach roboczych oraz udzielił 7 konsultacji.

4. Sytuacja rodzin i dzieci

Ustawa o pomocy społecznej definiuje pojęcie rodziny w następujący sposób: rodzinę stanowią osoby spokrewnione i nie spokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostomłotach szczególną uwagę zwraca na kwestie dziecka i rodziny. Dzieje się tak dlatego, że dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się na ochronie ich praw, wyrównywaniu ich szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu różnych zagrożeń cywilizacyjnych.

Do takich rodzin z pewnością należą te, których materialne warunki bytu odbiegają w drastyczny sposób od poziomu przyjętego za niezbędny społecznie, a więc rodziny żyjące poniżej granicy minimum socjalnego. Sytuacja ubóstwa spowodowana różnymi zdarzeniami losowymi jest przedmiotem zainteresowania pomocy społecznej.

Za główne przyczyny ubóstwa uznano:

- alkoholizm,
- brak chęci i motywacji do podjęcia pracy,
- bierność zawodowa,
- brak miejsc i ofert pracy,
- wielodzietność,
- wyuczona bezradność,

- niskie kwalifikacje i kompetencje zawodowe.

Do elementarnych potrzeb jakie powinny być zaspokojone, należy zaliczyć wyżywienie, mieszkanie, ubranie, zachowanie zdrowia. Mniej podstawowe to uczestnictwo w kulturze czy wykształcenie. Zatem dostrzegając poważny problem ubóstwa w gminie, należy stwierdzić, iż niezaspokojone są wszystkie podstawowe elementy godnego życia. Skąd jednak tak duże braki w dochodach w rodzinach? Czy problemem zawsze pozostaje brak zatrudnienia? Czy może niechęć do przekwalifikowania, albo zwyczajnie nieumiejętność racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych, tak by potrzeby były zaspokajane w podstawowym stopniu i systematycznie.

Jednakże problem jest znacznie szerszy obejmuje rodziny wielodzietne, niepełne mające jedynego żywiciela rodziny i te, w których występują zjawiska patologii społecznej, alkoholizm, narkomania, przestępczość nieletnich i dorosłych, demoralizacja nieletnich.

Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku. System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe.

Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci niepełnosprawnych,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
 - rodziny zastępcze,
 - rodzinne domy dziecka,
 - młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
 - szkoły,
 - ośrodek kultury,
 - biblioteki,
 - świetlice środowiskowe.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze wśród dzieci i młodzieży trzeba wskazać na potrzebę odpowiedniego zabezpieczenia kadrowego, podejmowanie działań poprzez ułatwienie uczniom i rodzicom dostępu do doradców zawodowych, pedagogów i psychologów. Dysponowanie odpowiednim kapitałem ludzkim i instytucjonalnym pozwoli zrealizować programy, których celem jest pedagogizacja rodziców, podniesienie motywacji uczniów do nauki i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych, integracja klas i grup rówieśniczych, uczenie umiejętności społecznych oraz zintensyfikowanie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, agresji i przemocy. Podejmując w/w kwestię należy przede wszystkim zintensyfikować obserwacje, wywiady środowiskowe i badania ankietowe w celu lepszego rozpoznania sytuacji materialno-bytowej rodzin uczniów oraz określenia potrzeb dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa i zainteresowań. Ponadto jest potrzeba prowadzenia wśród uczniów badań w obszarze uzależnień (narkotyki, alkohol, nikotyna).

Głównym problemem rodzin jest ubóstwo materialne pociągające za sobą skutki dwojakiego rodzaju. W pierwszym przypadku trudna sytuacja materialna wiąże się z występującymi w domu dysfunkcjami, takimi jak niewydolność wychowawcza, brak odpowiedniego zainteresowania dzieckiem, alkoholizm. Z kolei w drugim przypadku brak pracy i perspektyw zmusza niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje

problemy tzw. eurosieroctwa, czyli separacji rodzin wynikającej z emigracji. W obu sytuacjach nie bez znaczenia pozostaje fakt, że ich ogólną konsekwencją jest pozostawienie dziecka bez odpowiedniej opieki, co sprzyja szerzeniu się zachowań negatywnych (problem agresji i przemocy oraz sięgania po środki uzależniające). Problem, który dotyka dzieci i młodzież to także utrudniony dostęp do specjalistów jak: logopeda, pedagog czy psycholog.

Asystent rodziny – osoba przez pewien czas wspierająca rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin asystent został wyprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współlobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Do funkcji asystenta rodziny zaliczono funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno-monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą – aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostomłotach od roku 2012 zatrudnia asystenta rodziny na umowę o pracę, która ma pod opieką do 15 rodzin w których występuje wielopropblemowość.

Dane ile rodzin z gminy korzysta ze świadczeń rodzinnych przedstawia tabela poniżej:

Rodzaj świadczenia	2014 r/ ilość rodzin	2015 r/ ilość rodzin
dodatki z tyt. wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	65	54
dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	13	8
dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	14	9
dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym	35	38
z zasiłku pielęgnacyjnego	180	186
z świadczenia pielęgnacyjnego	35	36

Dane ilościowe ze sprawozdania własnego – dział świadczeń rodzinnych

5. Infrastruktura społeczna.

Gmina Kostomłoty mimo tak atrakcyjnego położenia / przy autostradzie/ ma trudności komunikacyjne. Głównym problemem klientów pomocy społecznej w korzystaniu z usług tutaj ośrodka jest dojazd. Miejscowości takie jak: Jarząbkowice, Karczyce, Pustynka, Lisowice, Chmielów, Ramułowice, Budziszów, Sikorzyce, Świdnica Polska, Czechy, Wilków Średzki nie mają bezpośredniego środka komunikacji do Kostomłotów. Niewystarczające jest również połączenie komunikacyjne /autobus, bus/ z dużymi aglomeracjami miejskimi /brak PKP/ co ogranicza możliwość podjęcia pracy dwu-trzy zmianowej.

Kolejnym problemem klientów korzystających z pomocy jest sytuacja mieszkaniowa spowodowana brakiem mieszkań socjalnych. Gmina nie buduje nowych mieszkań socjalnych, a te którymi dysponuje są niewystarczające. W roku 2014 /2015 nikt nie otrzymał mieszkania socjalnego, natomiast 82 osoby oczekują na przydział mieszkania. Na terenie gminy Kostomłoty 14 miejscowości nie posiada kanalizacji – Ramułowice, Czechy, Sikorzyce, Budziszów, Samborz, Mieczków, Osiek, Bogdanów, Godków, Jakubkowice, Szymanowice, Samsonowice, Chmielów, Sobkowice.

W gminie Kostomłoty funkcjonują 3 szkoły podstawowe w Kostomłotach, Mieczkowie i Karczycach, Społeczna Szkoła Podstawowa w Piotrowicach /0-3 klasy/ oraz Gimnazjum w Kostomłotach. Przy szkołach podstawowych funkcjonują 4 przedszkola z tego Kostomłoty i Piotrowice które zapewniają opiekę dzieciom przez 9 godzin, a w Mieczkowie i Karczycach 5 godzin. Szkoły podejmują również dodatkowe działania starając się o środki unijne, aby zwiększyć ofertę edukacyjną dla dzieci w formie różnych zajęć pozalekcyjnych.

Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Kostomłotach posiada 2 filie w Osieku i Mieczkowie, które zajmują się organizacją wolnego czasu dla dzieci i młodzieży a także zajmują się kultywowaniem tradycji regionalnych organizując cykliczne imprezy kulturalne takie jak: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Niedziela Palmowa – konkurs na palmę wielkanocną, Festyny Majowe, Dzień Strażaka – zawody strażackie, Dożynki Gminne, Dzień Zwycięstwa i Konstytucji 3-go Maja, Dzień Seniora, akcja „Lato” dla dzieci, konkursy plastyczne i wystawy o różnorodnej tematyce.

Ponadto w Gminnym Ośrodku Kultury działa: koło plastyczne, koło nauki na instrumentach, kapela „Kostomłocianie”, zespół wokalny-muzyczny BLACK AND WHITE, gmina posiada świetlice wiejskie i bibliotekę gminną. Gmina nie posiada obiektów kulturalnych takich jak: kino, teatr, basen czy też lodowisko.

Od 2000 r. działa Gminne Zrzeszenie LZS, gdzie jedyną uprawianą dyscypliną jest piłka nożna, nasi zawodnicy uczestniczą w rozgrywkach ligowych. Kluby piłkarskie reprezentują nas w klasach „A”, „B” i „C” oraz w rozgrywkach juniorów. Organizacyjnie istnieją podmioty: MKS Kostomłoty, stowarzyszenie kultury fizycznej - Gminne Zrzeszenie LZS Kostomłoty, Ludowy Zespół Sportowy Osiek, WLKS Piotrowice, WLKS „Piorun” Jakubkowice, ULKS „Dromex „ Piersno, KP Wichrów, KP Zabłoto, LZS Potok Ramułowice, KS LZS Piotrowice, LZS FC Budziszów.

Wszystkie wymienione zespoły posiadają 215 zawodników. Urządzane są rozgrywki, turnieje radnych i sołtysów.

Zakład Usług Medycznych w Kostomłotach świadczy usługi zdrowotne z zakresu :

- podstawowej opieki zdrowotnej,
- ambulatoryjnej opieki specjalistycznej,
- rehabilitacji medycznej.

Świadczenia są realizowane na podstawie kontraktów zawartych z Dolnośląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia we Wrocławiu.

W skład struktury organizacyjnej wchodzi:

- Poradnia Ogólna,
- Poradnia dla Dzieci z Punktem Szczepień
- Poradnia Medycyny Pracy,
- Poradnia Rehabilitacji z gabinetami kinezyterapii i fizjoterapii,
- Prywatna Poradnia dla Kobiet (ginekologiczna),
- Prywatne porady Specjalistyczne- Konsultujące: laryngologiczna, dermatologiczna, endokrynologiczna,
- Gabinet Zabiegowy,
- Gabinet Pielęgniarki Środowiskowej,
- Gabinet EKG, i USG
- Rejestracja,
- Punkt Pobierania Krwi
- Poradnia reumatologiczna i stomatologiczna

W gminie funkcjonuje jedna apteka oraz jeden prywatny gabinet stomatologiczny.

6. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Stale wzrasta zakres działań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, zwiększa się liczba spraw i ich „ciężar gatunkowy” oraz stopień trudności. Tym negatywnym trendom sprzyjają czynniki jak: deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów eksploatacji mieszkań, złe warunki lokalowe oraz brak mieszkań socjalnych i komunalnych, wzrost kosztów związanych z ochroną i leczeniem zdrowia, wzrost liczby osób uzależnionych itp.

Coraz większym problemem wśród klientów pomocy jest dysfunkcyjność rodzin z powodu wielodzietności, problemów wychowawczych, przemocy i uzależnień. Obecnie wśród podopiecznych przeważającą grupę stanowią osoby w tzw. wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia, niepełnosprawności lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie, jednocześnie szukając wsparcia w rozwiązywaniu innych istotnych problemów.

Od lutego 2008 roku Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w Kostomłotach przy ul. Średzkiej 12. Budynek posiada 10 pomieszczeń – 6 na parterze w tym 2 pomieszczenia dla pracowników socjalnych i jedno dla działu świadczeń rodzinnych, kasa oraz punkt wydawania posiłków z zapleczem kuchennym i składnica akt. Na piętrze mieści się biuro kierownika, księgowej, sala konferencyjna, gabinet psychologa i terapeuty. Ponadto działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który zajmuje 3 pomieszczenia wraz z łazienką. W GOPS-ie zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych, asystent rodziny, psycholog, 2 pracowników działu świadczeń rodzinnych, księgowa, kierownik, psycholog, kasjer, osoba sprzątająca i konserwator-palacz.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspakajanie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Formy udzielonej pomocy w ramach systemu opieki społecznej w 2014 r.

Formy Pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
Zasiłki stałe	47	44	74	201 314
Zasiłki okresowe	64	64	200	104 557
w tym przyznane z powodu:				
- bezrobocia	60	60	187	103 371
- długotrwałej choroby	3	3	8	746
- niepełnosprawności	0	0	0	0
- inne	1	1	5	440

Schronienie	4	4	4	6 603
Posiłek	142	71	316	68 058
w tym: dla dzieci	136	65	310	65 797
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2	5	3	1 512
Inne zasiłki celowe i w naturze	164	136	378	83 709
w tym: zasiłki celowe specjalne	38	38	83	18 927
Sprawienie pogrzebu	1	1	1	540
Zasiłek celowy w formie biletu kredytowanego	1	1	1	65
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tyt. sprawowania opieki przyznane przez sąd	1	x	x	1 926
Poradnictwo specjalistyczne	x	20	68	x
Praca socjalna	x	115	344	x
Interwencja kryzysowa	x	4	11	x
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	5	5	5	123 152

/ sprawozdanie MPiPS- 03 za rok 2014/

Formy udzielonej pomocy w ramach systemu pomocy społecznej w 2015r.

Formy Pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
Zasiłki stałe	51	48	80	192 000
Zasiłki okresowe	65	61	186	89 333
w tym przyznane z powodu:	56	51	160	84 859
- bezrobocia				
- długotrwałej choroby	3	3	3	1 637
- niepełnosprawności	2	2	7	1 028
- inne	4	4	16	1 809
Schronienie	6	6	6	5 751
posiłek	114	57	264	57 858
w tym dzieci	108	51	258	55 648
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	5	5	15	17 308
Inne zasiłki celowe i w naturze	147	138	353	77 184
w tym:	36	31	82	13 876

zasiłki celowe specjalne				
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	504	504	1546	1 487 894
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tyt. sprawowania opieki przyznane przez sąd	1	x	x	1 827
Poradnictwo specjalistyczne	x	23	87	x
Praca socjalna	x	94	256	x
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	6	6	6	142 358

/ sprawozdanie MPiPS– 03 za rok 2015/

Analizując wyżej przedstawione tabele trzeba zauważyć że niewielka jest różnica przyznanych świadczeń oraz osób korzystających z pomocy w poszczególnych latach, natomiast wysokość przyznanej pomocy finansowej nieznacznie zmniejszyła się. Liczba dzieci korzystających z bezpłatnych posiłków w szkołach uległa zmniejszeniu. Nastąpił wzrost liczby klientów korzystających z pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, pracy socjalnej jak również występuje wzrost przemocy domowej i osób uzależnionych od alkoholu.

Powody przyznawania pomocy w latach 2014-2015

Powód trudnej sytuacji	2014 – liczba rodzin	2015 – liczba rodzin
ubóstwo	87	70
bezdomność	7	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	12
w tym : wielodzietność	7	8
Bezrobocie	101	83
Niepelnosprawność	71	72
Długotrwała lub ciężka choroba	52	64
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	44	33
w tym: Rodziny niepełne	27	20
Rodziny wielodzietne	19	13
Przemoc w rodzinie	1	2
Alkoholizm	8	11
Narkomania	1	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	2
Zdarzenie losowe	5	5
Sytuacja kryzysowa	4	1
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	504

Wzrosła liczba zasiłków stałych z tytułu niepełnosprawności oraz liczba umieszczonych w DPS-ie co świadczy o wzroście osób chorych, samotnych i wieku powyżej 75 lat. Ośrodek Pomocy Społecznej w razie potrzeby realizuje pomoc w formie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych w formie umowy zlecenia i pomocy sąsiedzkiej.

Wydatki na świadczenia rodzinne w latach 2014-2015

Rok	2014	2015
Zasiłki rodzinne	544 208	500 701
Dodatki do zasiłków rodzinnych	283 223	244 674
Zasiłki pielęgnacyjne	327 420	339 660
Świadczenia pielęgnacyjne	273 247	465 400
Specjalny dodatek opiekuńczy	3 120	4 108
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	58 000	60 000
Razem	1 355 859	1 614 543

Nastąpił wzrost osób korzystających z zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych, świadczy to o wzroście liczby osób niepełnosprawnych na terenie gminy. Zmniejszyła się ilość wypłacanych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków z powodu przekraczającego kryterium.

7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami

Stosownie do zapisów ustawy o pomocy społecznej zadania pomocy społecznej realizowane są w oparciu o współpracę z wieloma podmiotami w celu wszechstronnego zaspakajania potrzeb mieszkańców gminy, pobudzania aktywności oraz zapewnienia poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

GOPS ściśle i systematycznie współpracuje z:

1. Radą Gminy, Komisją Oświaty, Kultury, Zdrowia, Sportu i Wypoczynku, Prawa, Porządku Publicznego i Ochrony Środowiska, Rolnictwa, Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Urzędem Gminy w Kostomłotach,
3. Organizacjami pozarządowymi;
 - Stowarzyszenie „Nasza Szkoła”
 - „Caritas” Archidiecezji Wrocławskiej
 - Bankiem Żywności we Wrocławiu
4. Sądem Rejonowym w Środzie Śl.;
 - kuratorzy dla nieletnich
 - kuratorzy dla dorosłych
5. Posterunkiem Policji w Kostomłotach
6. Placówką Służby Zdrowia:
 - Zakładem Usług Medycznych w Kostomłotach
7. Parafiami katolickimi działającymi na terenie gminy Kostomłoty
8. Szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi (pedagodzy szkolni) – dożywianie, wypoczynek letni, interwencje w rodzinach niewydolnych wychowawczo.
9. Kuratorium Oświaty we Wrocławiu (letni wypoczynek)

10. Powiatowym Urzędem Pracy w Środzie Śl. – typowanie na szkolenia, przekwalifikowania do pracy w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, staży, przygotowania zawodowego oraz prac społecznie- użytecznych, KFS
12. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl. (umieszczenie dzieci rodzinach zastępczych, kierowanie do ŚDS w Piersnie, kierowanie sprawców przemocy do programu korekcyjno edukacyjnego)
13. Powiatową Komisją do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Środzie Śl. (wydawanie i składania wniosków na komisję, doradzanie podopiecznym o możliwości uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności jaki i o przysługujących uprawnieniach).
14. Polskim Czerwonym Krzyżem oddział w Środzie Śl.
15. Podmiotami gospodarczymi
16. Ochotniczą Strażą Pożarną w Kostomłotach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi ścisłą współpracę z Bankiem Żywności w zakresie rozprowadzania dla rodzin artykułów spożywczych - żywność – jak mąka, kasza, mleko, cukier, ryż, konserwy, dżemy, płatki śniadaniowe, makarony/ oraz owoców i warzyw.

W ramach Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” współpracujemy ze wszystkimi szkołami w gminie jak i poza gminą, dzieci z terenu naszej gminy uczęszczają do placówek specjalistycznych, w których też korzystają z wyżywienia.

W okresie wakacji za naszym pośrednictwem Kuratorium Oświaty we Wrocławiu organizuje letni wypoczynek dla dzieci z rodzin o najniższym statusie materialnym.

System przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy dziecku krzywdzonemu opiera się przede wszystkim na wspólnych działaniach z PCPR, sądami, kuratorami, psychologami, pedagogami, policją, sołtysami i radnymi. Celem tej współpracy jest zminimalizowanie występującej na terenie gminy przemocy.

W zakresie zdrowia, profilaktyki zdrowotnej, przemocy w rodzinie - pomoc w działaniach uzyskujemy od pielęgniarek środowiskowych, lekarzy pierwszego kontaktu i lekarzy specjalistów.

Przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Środzie Śl. realizujemy zadania w ramach prac społecznie-użytecznych, staży, doradztwa zawodowego oraz szkoleń.

IV. Uwarunkowania zewnętrzne problemów społecznych

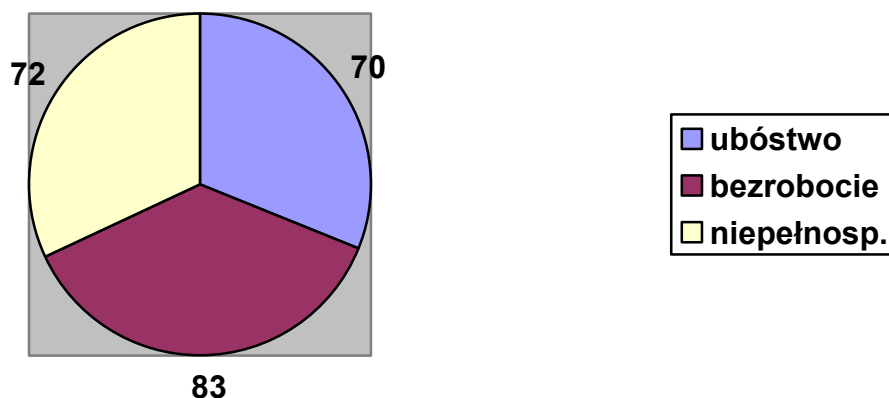
Właściwość i specyfika problemów społecznych gminy Kostomłoty skupia się w znacznej mierze wokół zagadnień związanych z przemianami, którymi dotknięte zostało społeczeństwo.

Problem bezrobocia, przemocy i niepełnosprawności, może być przyczyną do załamania się wartości rodziny, wyalienowania, rosnącej pauperyzacji i narastania problemów funkcjonowania rodziny. Stąd też szczególna i niezwykle ważna rola przypadła służbom społecznym, które w ramach swoich ustawowych zadań wspomagają prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wspierają tych, którzy samodzielnie nie są w stanie uporać się z trudnościami życia codziennego.

Wizję pomocy społecznej w gminie urzeczywistnić będzie aktywne środowisko, samorząd, odpowiednio przygotowana kadra ośrodka pomocy społecznej oraz współpracujący partnerzy społeczni. Podstawą realizacji wizji będzie likwidacja barier informacyjnych, strukturalnych i organizacyjnych, które zostaną określone w strategii i realizowane do 2022 r.

Jest to uwarunkowane przez samorząd, kadre ośrodka pomocy społecznej oraz współpracujących partnerów społecznych, przyjętych form, oraz działania, a przede wszystkim – wyzwoleniem aktywności środowiska lokalnego na rzecz rozwiązywania istotnych problemów społecznych. Bardzo ważnym elementem działania w tym zakresie

byłyby programy aktywności lokalnej, które angażują całe środowisko lokalne do działania. W gminie powinien powstać sprawny system pomocy rodzinie i dziecku, którym ważną rolę obok instytucji samorządowych będą pełniły grupy samopomocowe i organizacje pozarządowe. Szczególną wagę należy położyć na nieinstytucjonalne formy pomocy, w tym na pomoc środowiskową, a pomoc instytucjonalna powinna stać się ostatecznym środkiem zaradczym.

Graficzny wykres najistotniejszych problemów społecznych w gminie Kostomłoty/ dane z 2015r/

V. Analiza SWOT problemów w zakresie pomocy społecznej.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Analiza SWOT została przygotowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kostomłotach i zawiera określenie czterech grup czynników:

„mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą rozwiązywaniu problemów społecznych,

„słabych stron” - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które niewyeliminowane utrudniać będą rozwiązywanie problemów społecznych,

„szans” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające polityce społecznej,
 „zagrożeń” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą stanowić zagrożenie dla prowadzonej polityki społecznej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- starość;
- niepełnosprawność

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
* prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet * przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia * prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, * upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, * gmina prowadzi działania mających na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy	*nie rozpowszechnianie ofert pracy za granicą * brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy * brak działań eliminujących zjawisko ubóstwa * brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych * trudny dostęp do zakładów pracy, brak połączeń lokalnych, * brak umiejętności posługiwania się z komputerem
szanse	zagrożenia
* możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy Unii Europejskiej) * zwiększony dostęp do korzystania z internetu	* niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy * wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji * występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia * osoby bezrobotne nie korzystają z dostępu do europejskich rynków pracy * niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach * brak nowych inwestorów tworzących miejsca pracy – niska liczba nowych miejsc pracy * ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież * brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> *przeprowadzanie analizy potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży * dostateczny dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia * rozwijanie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego * rozwijanie opieki przedszkolnej * współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży * propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> * słabo rozwinięta sieć placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży * brak koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież * nie dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> *istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej * dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży * możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy * odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych * zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych * wolontariat w szkołach * integracja środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> *rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego * brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin * nieodpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> *podejmowanie różnorodnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie * prowadzenie poradnictwa specjalistycznego i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie * funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie * funkcjonowanie punktu konsultacyjno-informacyjnego prowadzonego przez terapeutę ds. uzależnień * kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie 	<ul style="list-style-type: none"> * niewystarczające diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży * brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych * brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie * brak wśród rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w tym zakresie

<p>odwykowe</p> <ul style="list-style-type: none"> * prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> * wzrastająca świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami * zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych * wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami * programowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie * wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> * wzrastająca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym * obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej * brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych * niewystarczająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie * brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie * zwiększanie się liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

Obszar STAROŚĆ

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> * informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy * podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi * kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej * prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych * umożliwianie osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej * uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych * realizacja projektu socjalnego skierowanego do seniorów w Jarząbkowicach 	<ul style="list-style-type: none"> * brak badania liczebności osób starszych * trudności ze znalezieniem pracowników świadczących usługi opiekuńcze * brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych * brak działań inicjujących powstawanie małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) * brak działań prozdrowotnych wśród osób starszych * niepodejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych
szanse	zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> * posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy * wzrost liczby osób starszych korzystających z usług opiekuńczych * możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny * realizacja projektu socjalnego skierowanego do seniorów w innych miejscowościach 	<ul style="list-style-type: none"> * wzrost liczby osób starszych w gminie * brak grupy wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych w gminie * niewystarczający dostęp osób starszych do małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) * niski poziom życia osób starszych * nie zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych * niewielka liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową * zjawisko marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych * brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych * niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu * migracja osób młodych, * niewystarczające środki finansowe na DPS * niewystarczająca ilość miejsc w DPS * samotność osób starszych
---	---

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> * informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy * upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy * uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych * podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych * działania inicjujące wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> * brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych * zbyt mały zakres współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym * brak osób wykwalifikowanych do realizacji wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi * brak udziału w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym * nie prowadzenie działań mających na celu zwiększenie wśród mieszkańców gminy akceptacji osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> * posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia * wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych * asystent osoby niepełnosprawnej 	<ul style="list-style-type: none"> * zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych * wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GOPS-u * zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia * brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych * deficyt bazy rehabilitacyjnej * bariery utrudniające osobom niepełnosprawnym codzienne życie * nieposiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy * marginalizacja problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych * brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie * niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu
--	--

PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kostomłoty obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2016-2022. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach.

Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:

- wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy,
- zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,

2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- wzmocnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
- pomoc rodzinom będącym w kryzysie, rozwijanie systemu wsparcia,

3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:

- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

4. Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:

- profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

VI. Cele strategiczne i operacyjne

Cel strategiczny 1.

Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.

1.1 Kierunki działań do celu operacyjnego

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Środzie Śląskiej w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez realizację świadczeń z pomocy społecznej (praca asystenta z rodziną, praca na rzecz społeczności lokalnej, poradnictwo, pomoc psychologiczna i terapeutyczna uzależnień i rozpowszechnianie ofert pracy na tablicach ogłoszeń tuż obok i na stronie internetowej)
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
4. Promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców subsydiowanych form zatrudnienia oraz tworzenia miejsc pracy dla osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. unijnych.
6. Tworzenie lokalnych miejsc pracy przez miejscowych przedsiębiorców.

1.2 Kierunki działań do celu operacyjnego

1. Systematyczne monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy poprzez uzyskane informacje, obserwacje, monitoring przy współpracy sołtysa, rady sołectkiej i policji.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego (ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, choroby, wielodzietność, alkoholizm itp.) Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Wspieranie dzieci z rodzin dotkniętych i zagrożonych ubóstwem, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wycieczki letniej i zimowej, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Podejmowanie współpracy z instytucjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz dotkniętych i zagrożonych ubóstwem, podmiotami ekonomii społecznej oraz z kościołem.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,

Cel strategiczny 2.**Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.****Cele operacyjne:**

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.

2.1 Kierunki działań do celów operacyjnych

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych oraz asystenta rodziny.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku (np. półkolonii).
6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
7. Wzbogacenie ofert świetlic w gminie oraz tworzenie nowych
8. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek działających na rzecz rodziny.
9. Tworzenie odrębnych projektów socjalnych skierowanych do rodzin.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, szkoły, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły.

Źródła finansowania działań:

Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych działaniami zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba dzieci objętych dożywianiem,
- liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających,

Cel strategiczny 3

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

3.1 Kierunki działań do celów operacyjnych

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem poprzez zatrudnienie opiekunek w GOPS-ie.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, zajęć edukacyjnych.
5. Świadczenie usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Wspieranie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Piersnie
8. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy (np. starze dla osób niepełnosprawnych), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet gminy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (dane statystyczne z działu świadczeń rodzinnych, informacje z terenu)
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunek,
- liczba przedsięwzięć organizowanych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób korzystających z ŚDS,
- aktywizacja pracodawców do tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- liczba wolontariuszy.

Cel strategiczny 4**Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.****Cele operacyjne**

1. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz ograniczenie przemocy w rodzinie.

4. 1 Kierunki działań do celu operacyjnego

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Kontynuowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

7. Tworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy i kierowanie sprawców na programy korekcyjno-edukacyjne.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2022.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego,

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, ośrodki wsparcia, szkoły, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet gminy, fundusze zewnętrzne, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych
- liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia
- liczba osób biorących udział w programie korekcyjno edukacyjnym

VII. Monitoring i ewaluacja

Budując koncepcję monitoringu i ewaluacji należy uściślić rozumienie obu pojęć w planowanej procedurze. Monitoring w odróżnieniu od ewaluacji koncentruje się przede wszystkim na odpowiedzi na pytanie o to, co się dzieje, jak przebiega realizacja zaplanowanego działania, w związku z oczekiwaniami, produktami i czy działania te są realizowane z godnie z wcześniej zdefiniowanymi celami. Poprzez monitoring będziemy rozumieć proces polegający na systematycznym gromadzeniu, analizowaniu i raportowaniu wiarygodnych informacji ilościowych i jakościowych, dotyczących wdrażania projektów i programów. Jego intencją jest zapewnienie zdolności ich realizacji z wcześniej przyjętymi założeniami i celami.

Poprzez ewaluację rozumieć będziemy „proces polegający na systematycznej i obiektywnej ocenie programu, jego założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ich ramach działań. Ewaluacja powinna dostarczać rzetelnych i przydatnych informacji o obiekcie badania, wspierając w ten sposób proces decyzyjny oraz wspierając współdziałanie wszystkich partnerów zaangażowanych w realizację strategii. Jej celem jest poprawa jakości, skuteczności i spójności udzielonego wsparcia”. Ewaluacja to także badanie szeroko rozumianego wpływu danego programu na otoczenie społeczno-ekonomiczne. Badania takie nie tylko spełnia funkcje poznawcze i dostarcza wiedzy na temat zmiany, jaka zaszła w gminie poprzez realizację celów strategicznych. Ewaluacja buduje także mechanizmy zaufania, współpracy i współdziałania pomiędzy realizatorami

programu, a innymi zainteresowanymi tym programem grupami (społecznością lokalną). Ewaluacja powinna dostarczać kryteria, metody i środki do oceny racjonalności działań publicznych, spełniając w sektorze publicznym rolę analogiczną do mechanizmu rynkowego w sektorze prywatnym.

Najczęściej wskazuje się, że ewaluacja może pełnić trzy podstawowe funkcje.

1. Funkcje rozliczenia i egzekwowania odpowiedzialności.
2. Funkcje poznawczą.
3. Funkcje stymulowania usprawnień w rozwiązaniu problemów społecznych i organizacyjnych.

Ewaluacja wykracza poza funkcje monitoringu, odpowiadając na pytanie, czy działania zostały zrealizowane, ale też czy zostały one zrealizowane według kryteriów takich jak: skuteczność, efektywność, i adekwatność (realizacja, odpowiada do istniejących potrzeb).

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych problemów społecznych.

Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, weryfikację założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel.

Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań w miarę posiadanych w samorządzie i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Strategia niniejsza jest planem działania przyjmowanym dla właściwego środowiska, została opracowana w oparciu o sporządzoną diagnozę. Poszczególne cele i kierunki działań mogą z czasem ulegać zmianie, jednak zawsze powinny być dostosowywane do zmieniającej się sytuacji społecznej.

Podstawą skutecznego wdrożenia strategii jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno gospodarczych zachodzących na terenie gminy. Inicjując działania mające na

celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informację o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania.

Promocja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kostomłoty

Upowszechnienie dokumentu strategicznego jest istotne z punktu widzenia przejrzystości działań władz gminy oraz podnoszenia świadomości społeczności lokalnej na temat jego kierunków rozwojowych. Zasadne jest, bo po uchwaleniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kostomłoty przez Radę Gminy zamieścić informacje o tym fakcie na stronie Urzędu Gminy. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2022 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jaki i w samym społeczeństwie.